

Od folkloru k world music: O paměti

Úvodem

Tematika paměti je velmi široká. Lze na ni nahlížet z perspektiv řady vědních oborů, z pohledů kolektivních i individuálních, psychologických, kulturních i společenských. Paměť však nesouvisí jenom s tím, co se sděluje, ale i s tím, jak se sděluje – jakými formami či prostředky. S kulturní pamětí souvisí také její procesy, inspirace či využití. Otevřeme-li pomyslnou bránu do světa kulturní paměti, uvidíme nespočet možností, které nám dovolí poodhalit její projevy v době minulé i současné, v životě každodenním i výlučném, v různých sociálních vrstvách a prostředích.

Právě možnost širokého přístupu k tématu paměti inspiroval organizátory jubilejního 15. ročníku kolokvia zaměřeného na lidovou, folkovou, etnickou hudbu a world music, které probíhá každoročně v Náměšti nad Oslavou v rámci místního hudebního festivalu. Ve dnech 31. července a 1. srpna 2018 se opět sešlo téměř dvacet přednášejících z několika zemí Evropy a z Kanady, aby se z různých úhlů pohledu zamysleli nad tématem **hudby a paměti**. Program kolokvia nabídl již tradičně pestrou směsici nejrůznějších modifikací zvoleného tématu: jinak se k otázce toho, co pro nás znamená hudba a paměť, vyjadřovali zástupci akademické sféry, jinak zase publicisté či aktivní hudebníci a zpěváci.

První den kolokvia byl již pravidelně zaměřen na oblast lidové hudby či obecně lidové tradice. Referující se věnovali problematice mizení tradic i snahám o jejich ožívování, osobnostem a institucím spjatým s uchováním kulturního dědictví, v neposlední řadě také manipulaci s kulturní pamětí (nejen) v totalitní společnosti. Hovořilo se o hudbě a proměnách historické paměti v průběhu času, o paměti migrantů a jejich potomků, o paměti těla, ale i o paměti přímo spjaté s písňovým nápěvem (např. ovlivnění tonality písni karpatského oblouku používáním alikvótní flétny) či s písňovým textem (anglo-americké písně s motivem rozlomené zástavy).

Druhý den setkání byl stejně jako v minulých letech zaměřen na další oblasti nonartificiální hudby. Jednání bylo otevřeno psychologicky laděným esejem kladoucím si otázku, proč si některé písně pamatujeme po celý život, a jiné ne. Následovaly referáty o falšovaných hudebních nástrojích a jejich sběratelích, o zhudebněné poezii v repertoáru současných českých hudebních skupin, o české historii (či povaze) reflektované v domácí populární hudbě nebo o pokusu dát dohromady itinerář hudebního turné Pete Seegera, které se v totalitním Československu uskutečnilo před čtyřiapadesáti lety. Bohatý program kolokvia doplnil jako každoročně také odpolední seminář s jedním z umělců vystupujících v rámci hudebního festivalu: hostem 15. ročníku kolokvia byl Juan Antonio Torres, jeden z členů španělské skupiny Vigüela, která již třicet let oživuje tradiční hudbu středního Španělska.

Stejně jako v minulých letech obsahuje předkládaný sborník jen část příspěvků, které na kolokviu odezněly. Nelze do něj ani vložit veškerou obrazovou a zvukovou přílohu, kterou přednášející své referáty doplnili přímo v jednací místnosti, ani bohatou diskusi, která následovala jak po jednotlivých příspěvcích, tak na závěr celé akce. Řada účastníků jezdí na kolokvium do Náměště nad Oslavou pravidelně a na setkání akademiků s žurnalisty či muzikanty se každoročně těší. Zdá se, že původní myšlenka kolokvia, totiž spojit tyto světy a dát prostor pro výměnu názorů, myšlenek a výsledků bádání, je stále jedinečná a potřebná.